

ՏՈՒՐԻՆԻ ՊԵՍՏԵՌԵԿԱԼԸ

Տուրինի պատառակալը քրիստոնեայ կաթողիկ աշխարհի-
ամենաթանկագին մասունքներից մէկն է:

Թէև եղան մարդիկ, որոնք այդ պատառակալը կեղծ հա-
մարեցին, և ցոյց տուին, որ նրա վրայ մարդկային կերպարանքի
նման նկատուած պատկերը մի ինչ որ խաբեբայ նկարչի գործ
է, բայց և այնպէս այդ պատառակալը համարոււմ էր և հա-
մարոււմ է այն իսկականը, որ տուեց Յովսէփ Արեմաթացին
Քրիստոսի թաղման համար:

Պատմութեան մէջ այդ մի կտոր սրբազան կտաւի մասին
կան մութը ակնարկութիւններ:

Եայտնի է, որ Կոստանդնուպոլսում ԺԲ դարում այսպի-
սի մի կտոր յարգի էր, բայց ԺԳ դարում մէկի ձեռքով գողա-
ցուեց և անհետ չքացաւ:

1352 թուին ոմն Վիլհէլմ Վիլլերսեկսէլ արեւելքից բե-
րեց Շամպայն ինչ որ մի պատառակալ, որը ձեռք ձգեցին Լի-
րիպի կրօնաւորները և սկսեցին ցոյց տալ այն իբրև սրբու-
թիւն:

Դրա պատճառով մի տաք վէճ՝ բարձրացաւ, որ իր վրայ
առաւ լուծելու Կլէմենտ Է պապը: Բայց և այնպէս վէճը չը-
լուծուեց:

Սալօյեան իշխան Փիլիպոս Էմմանուէլի հրամանով տեղա-
փոխուեց այդ պատառակալը Տուրին քաղաքը և զետեղուեց
առանձին պահարանի մէջ, որի բանալիները պահոււմ են մէկը՝
պապի, միւսը Տուրինի եպիսկոպոսի, երրորդը՝ Սալօյեան իշխա-
նի՝ այժմեան Իտալական Թագաւորի մօտ:

Այս ժամանակից յայտնի է նա Տուրինի պատառակալ ա-
նունով:

Այդ պատառակալը մի դեղնած կտաւի կտոր է 4 մետր 10
սանտիմետր երկայնութեամբ, 1 մետր 40 սանտ. լայնութեամբ:
Մի ծայրը թեթև խանձուած է և վրան երևում են հետքեր:

այն ջրի, որի մէջ նետուեց 1532 թ. հրդեհի ժամանակ, երբ բիւ մնաց պրոուի:

Այդ պատահական լի վրայ արդարեւ կան ինչ որ նկար ձեւացնող մութ բծեր:

Պատահական պահում է իրրեւ ամենամեծ սրբութիւն և միայն բացառիկ հանդիսաւոր դէպքերում ցոյց է արւում ժողովրդեան, որ շատ հաջիւ է պատահում:

Բայց ահա 1896 թուին, Տուրին քաղաքում կայացաւ ծիսական տարական առարկաների ցուցահանդէս և թագաւորը թոյլ տուեց ի ցոյց դնել թանկագին պատահական Նրանից նոյն ժամայն մի շարք լուսանկարչական պատկերներ հանեցին. լուսանկարի վրայ պարզ երևաց մարդու կրկնակի պատկեր՝ երեսի եւ մէջքի կողմերից: Այս փաստը անմիջապէս յայտնի դարձաւ ամբողջ կաթոլիկ աշխարհին, բայց վրան ուշ չդարձին, որովհետեւ մեծամասնութիւնը համոզուած էր, որ պատահական լի «խնդրութիւն» է, և շատերը զիտէին վրան նկարներ ձեւացնող նկարչի մասին եղած աւանդութիւնը:

Այսպիսի տեղեկութիւններ կային Տուրինի պատահական ժամին մինչև վերջին ժամանակս, երբ բոլորովին պատահական Նրա լուսանկարչական պատկերները ընկնում են Սօրբոնի կենդանաբանութեան պրոֆէսորի օգնական Պօլ Վինսոնի ձեռքը, որ և հետաքրքրուում է նրանցով:

Նրանում մի միտք է ծագում—այդ նկարները վերլուծութեան ենթարկել խիստ զիտնական տեսակէտից և, իրեն գործակից առնելով ֆիզիկոս զնգապետ Կոյստին, փայլուն կերպով կատարում է այդ խնդիրը, լոյս ընծայելով երկու տարուց յետոյ իր հետազոտութիւնների արդիւնքը Le Linceul du Christ վերնագրով:

Այս գիրքը զիտնական և կղերական աշխարհներում առաջ բերեց ահագին իրարանցում:

Ինչի՞ մէջ էր Վինսոնի հետազոտութիւնները և ո՞ր պիտի հետեւանքների է հասցրել նրան:

Վինսոնը սկսեց զիտել իր ձեռքին եղած նկարի վրայի մութ բծերը:

Արդարեւ կար ինչ որ բան, որ յիշեցնում է մարդկային

կերպարանք, բայց սրա հետ միասին նկարի մէջ օտարօտին հէնց այդ բծերի դասաւորութիւնն է՝ Արդեօք սա ի՞նչ կարող էր լինել:

Եւ Վինսօնի մէջ մի միտք է փայլում. գուցէ սա նեգատիւ (փխտական) պատկեր լինի, այսինքն օպիտակը դուրս եկած սէ, սէը սպիտակ:

Նա դրանից հանում է պոլիտիւ (դրական) պատկեր եւ ստանում է մարդու ըլլորովին մի պարզ նկար, զարմանալի իր նրբութեամբ ու ճշտութեամբ մարդակազմական բոլոր մանրամասնութիւնների կողմից:

Հրա՛ջբ, Բայց ի՞նչպէս է առաջացել այս նեգատիւ պատկերը. կեղծիք չէ՞ արդեօք:

Վինսօնը դրականապէս հաստատում է-ո՛չ, սա չէ կարող մարդու ձեռքի գործ լինել և բերում է բոլորովին պարզ ապացոյցներ:

1. ԺԴ. և մանաւանդ ԺԲ. դարում, որին վերագրում են պատահական մասին եղած տեղեկութիւնները, լուսանկարչութեան մասին նշյն իսկ գաղափար չկար, հետեապէս չէր լինի պատկերի նեգատիւի գաղափարը:

2. Եթէ այդ գործը ձեռնարկէր նշյն իսկ մեր ժամանակում մի խոշոր նկարիչ, հազիւ թէ կարողանար գլուխ բերել մի այդպիսի խնդրի: Պատկերի նեգատիւը արտադրելու ամեն մի փորձում նկարիչը անշուշտ սխալմունքների մէջ կընկնէր:

3. Վերջապէս, մարդակազմական այն ապշեցուցիչ ճշտութիւնը, որ երևան է հանել լուսանկարչութիւնը, վկայուս է որ դա մեքենայական արտադրութիւն է: ԺԴ. դարի, նամանաւանդ ԺԲ դարի, նկարիչները ոչ այդ աստիճան կատարելութեամբ իմանում էին մարդակազմութիւնը, ոչ այդ աստիճան ճարտարութեան էին հասցրած արուեստը իրականութեան կողմից:

Դրանից զատ՝ մի շարք մանրամասնութիւններ պարզ և անհերքելի կերպով Վինսօնին բերին այն եզրակացութեան, որ այստեղ խօսք անգամ չէր կարող լինել այդպիսի մի գործ մարդու ձեռքով շինուած լինելու հնարաւորութեան մասին:

Բայց ի՞նչպէս կարող էր ստացուիլ այդպիսի մի նկար:

Վինսօնն սկսեց պատահական մէջ առարկաներ փաթաթել, մտածելով, որ այդ միջոցով թերեւս ստացուի ար-

տատապուածի նման մի բան: Նա ինքն իր վրայ փորձեր կատարեց և արդարեւ ստացաւ արտատպուածի նմանութեան բայց խիստ աննոռնի, անելի հասարակ ըծերի նման, այնպէս որ, չէր կարելի համեմատել անգամ Տուրինի պատտառակալի վրայ եղած նկարի հետ:

Եւ նորից Վիննոնի զլխում ծագում է մի փայլուն ենթադրութիւն. արդեօք սա ներգործութեան արդիւնք չէ՞ տարածութեան վրայ. արդեօք ինքը մարմինը չէ՞ ներգործել իրենից արծակած ճառագայթներով կտաւի վրայ, ինչպէս ներգործում է լոյսը զգայուն թիթեղի վրայ:

Էէնց պատեղ նրան օգնութեան է հասնում Ֆիլիկոս Վոյստը, որ յայնի է իր գիտնական աշխատութիւններով լուսանկարչութեան վերաբերմամբ:

Նա վաղուց նկատել էր, որ մետաղեայ բանի մի փոշի ընդունակ են տարածութեամբ ներգործելու զգայուն թիթեղի վրայ, ինչպէս օրինակ ցինկը ներգործում է արծաթի աղի վրայ:

Վիննոն և Վոյստ միասին փորձեր են անում: Նրանք վերցնում են Քրիստոսի գլխի դիպսից նկարը, ծածկում են ցինկի փոշիով և դնում են Լիւմիերի զգայուն թիթեղի վրայ մի մութ արկղի մէջ: Երկու օրից յետոյ դուրս հանուած և յայտնի կացուցուած թիթեղը տալիս է Քրիստոսի գլխի փառաւոր նեղատիւր: Թիթեղին մօտ դիպած մասերը տուել էին սուր արտատպումներ, անելի հեռու եղածները՝ թշուր: Նրանից յետոյ ստացուած պոզիտիւր տուել է Քրիստոսի գլխի ընդորովին պարզ պատկերը:

Բայց սրանից ի՞նչ է դուրս գալիս Քրիստոսի մարմինը չէր կարող արծաթի աղերի մէջ թրջուած լինել:

Բայց չկա՞ն արդեօք քիմիապէս ներգործող եւ անմիջապէս մարմնից դուրս եկող ուրիշ ազդեցութիւններ եւ պատտառակալը արդեօք այդպիսի ներգործութիւն հակազդող որ եւ իցէ հիւթ չէ՞ր պարունակում:

Վիննոնը դիմեց Աւետարանին, սրբազան աւանդութիւններին և ամեն տեղ գտաւ ցուցմունք, որ պատտառակալը խընկոտ ու հալուէտ էր եղել:

Վոյստնի հետ Վիննոնը խնկի և հալուէի վրայ փորձեր է կատարում և շուտով գտնում է, որ վերջինը շատ լաւ հակազդում է:

Հալուէի մէջ պարունակում են երկու հիմունք՝ ալօին և

ալօէտին—որոնցից ալօէտինը արագ թթւում է բուսադերի (շոռ) ներգործութեան տակ կազմելով մութ զանգուած:

Այս հիման վրայ նրանք սկսում են կատարել իրենց փորձերը: Սկզբից առնում են մի կտոր կտաւ իւղոտ-հալուէոտ ենանում և ներգործում են նրա վրայ անուշադրի շոգիով: Կաւը մըգւում է, պահելով իր բոլոր յատկութիւնները՝ փափկութիւնը և կակղութիւնը առանց վնասելու գործուածքը:

Այսպէս և Վինեօնը բարդում են փորձը: Նրանք վերցնում են գիպսից (գած) շինուած մի ձեռք, ածում եմ անուշադրի շաղաղ, յետոյ հազցնում են երկայն շվեգական ձեռնոց, փաթաթում են ամբողջովին կտաւի մէջ և այս կերպով թաթախում են կտաւի շաղախի մէջ: Հետեանքը՝ կտաւի վրայ ստացւում է ձեռքի փառաւոր նեղատիւ նկարը:

Անուշադրի շոգիները անցնելով ձեռնոցի կաշու միջով, ներգործում են հալուէի մէջ թրջուած կտաւի վրայ և թողնում են ձեռքի կաշուէ մասի արտապստութիւնը կտաւից:

Ամենադժուար բայլն արուած էր:

Այժմ պէտք էր վճռել արդեօք մարդկային մարմինը (կամ նրա նշխարները) թէկուզ յայտնի պայմաններում արծակիւմ են իրենից անուշադրային շոգիներ:

Այս խնդիրն արդէն վճռած է բժշկութիւնը:

Հիւանդ մարդու մարմինը ընդունակ է արտադրելու ահագին քանակութեամբ հիւանդոտ բրտինք, որի մէջ կայ անուշադրի պարունակող մէղմիտ:

Մահուան բրտինքի մէջ մէղմիտի քանակութիւնը լինում է շատ մեծ և աւելանում է՝ համապատասխան մեռնողի քաշած տանջանքներին:

Ամենքին յայտնի մահուան մածուցիկ բրտինքը պարունակում է մէղմիտի այնպիսի քանակութիւն, որ երբեմն բուրեղանում է մարմնի մակերևոյթի վրայ:

Ուրեմն պարզ է որ մածուցիկ բրտինքով ծածկուած մեռնողի դիակը ընդունակ է արտաթորելու անուշադրային շոգիներ, որոնք ներգործելով հալուէոտ գործաւածին՝ հակազդեցութիւն կգործեն հալուէի խառնուրդի վրայ:

Այստեղից եզրակացութիւն. Տուրինի պաստառակալը անկասկած պատած է եղել ցաւ կրած մարդու մի դիակ: Ծագում է մի նոր խնդիր. նրա մէջ փաթաթուած է եղել Զրիստոսի՝ թէ մի ուրիշի մարմինը:

Վինեօնը սրան պատասխանում է դրական կերպով. *Քրիստոսի եւ ոչ ոք ուրիշի:*

Լուսանկարչութիւնը ոչ մի կասկած չէ թողնում այս բանի մէջ: Քրիստոսի մահուանից առաջ բաշած բոլոր տանջանքների հետքերը դրոշմուած են այս պատկերի վրայ ապշեցուցիչ մանրամասնութեամբ և ճշտութեամբ:

Գլխի շուրջը, մազերի մէջ և ճակատի վրայ կան մի շարք բծեր- ակներև հետքեր փշեայ պսակի: Քրիստոսի դիրքը բոլորովին մեռելային է. կրում է վրան Վայիափայի բաճում կոպիտ զինուորների տուած հարուածների հետքերը: Այդ ոսկրներն ու թշերը ուռած են, ուռոյցքը խանդարում է քթի ուղղութիւնը. մի աչքը ծածկուած է ուռած կոպի տակ, միւսը կիսաբաց է. կրծքի ձախ կողմում-ցածում սեխն է տալի մի բիծ: անտարակոյս գեղարդով խոցուածի հետք է այն, ձախ ձեռքը (աջը չէ երևում) և ոտքերի գարշապարները վերքեր ունին. մեխերի տեղերն են:

Այս ամենի հետ կայ ոչ ոքին յայտնի մի մանրամասնութիւն:

Դատելով ձեռքի վրայի եղած վերքից՝ Քրիստոսը զամուած էր եղել խաչին, ոչ թէ ակերի, այլ ճեղքերի դաստակների միջով:

Սա բացատրում է պարզ կերպով: Մարմնի ծանրութիւնից ակերը կպատառոտուէին, այն ինչ դաստակների միջով մեխուած մարմինը չի կարող պատառոտել դաստակը:

Այնուհետև լուսանկարը տալիս է ամբողջ մարմնի վրայ եղած մութ բծերի առանձնատեսակ գծերի շարք, որ դառն ճաղկանքի-մտրակահարութեան պարզ հետքերն են:

Գծերն ունին ծայրերը պարզ փոսերով ցիրուցան անցած փնջերի տեսք:

Յայտնի է, որ հոռմէական մտրակը բաղկացած էր մետաղեայ գնդակներով վերջացող կաշեայ շերտերից:

Ի վերջոյ լուսանկարի վրայ երևում են սրունքների մօտ ջարդոտուած ոտները: Մի խօսքով կան մեր Աստուածային վարդապետի այնքան մանրամասնօրէն նկարագրուած տանջանքների բոլոր հետքերը:

Ֆիզիքո-քիմիական զննութիւնը քսան դարուց յետոյ հաստատեց աշխարհիս ամենամեծ անցքի բոլոր վկանների ցուցմունքները:

Արդեօք սա գիտութեան յաղթանակը չէ կամ նոյն իսկ մեր, անհաւատների առաջ մեծ ձգմարտութիւնը հաւատազոյ Աստուածային նախախնամութիւնը չէ՞:

Այս ամենը չէ՞ ենթարկուում կասկածի, երբ փաստ է հանդիսանում, որ պատահակալը հալուէոտ հալակի խառնուրդի մէջ թրջուած է եղել և որ Եփսոս Գրիստոսի մարմինը ծածկուած է եղել մահուան մաշող բրտնքով: Աւետարանից յայտնի է, որ Բրիստոսի մարմինը չլուացին, այլ ուղղակի փաթածեցին զմոտ ու հալուէոտ կտաւով և դրին գերեզմանի մէջ:

Այս ամենն այսպէս, բայց ահա ծագում է մի նոր հարց. ինչո՞ւ չէր կարող այդ կտաւի մէջ փաթածուած լինել մի այլ ոք նոյնպիսի տանջանքներ քաշած, նոյնպիսի քրտնքով ծածկուած: Հնում սովորութիւն է եղել պատահակալը թրջել հալուէի խառնուրդով:

Ճշմարիտ է. բայց սակայն մինչև այժմ միայն մի պատահակալ է գտնուել վրան նկարի դրոշմով:

Եւ Վինեօնը պատճառը բացատրում է, միաժամանակ ջրելով հակառակորդների թերահաւատ հակաճառութիւնները: Ժամանակակից լուսանկարչութեան մէջ յաջող նկար ըստացւում է միայն այն դէպքում, երբ լոյսի ներգործութիւնը թիթեղի վրայ տեսել է յայտնի ժամանակամիջոց:

Պակաս ժամանակ պահուած նկարը տալիս է պղտոր պատկեր, շատ պահուածը՝ կարող է բոլոր հետքերը ձնչացնել:

Այս յայտնի է ամենքին:

Ներկայ դէպքում նոյնն է առաջանում:

Փորձերի մի շարքով Վինեօնը համոզուեց, որ հալուէոտ կտաւի վրայ անուշադրի շոգիների ազդեցութեամբ ամենալաւ նկարը ստացւում է երկու օր անցնելուց յետոյ եւ թուրրովին փչանում, ոչնչացնում է երեք չորս օրուայ ազդեցութիւնից յետոյ:

Սրանից աւելի ապացուցող ի՞նչ կարող է լինել:

Երրորդ օրը ս. Զատիկն պատահակալը ազատուած է եղել Թարուցեալի մարմնից:

Եւ այսպէս, գիտնական անհերքելի հետազոտութեամբ Վինեօնը ապացուցեց, որ բրիստոնեայ ամբողջ աշխարհի համար Տուրինի պատահակալը մեծ և անտարակուսելի մասունք է:

Հակաճառութիւնների միջոցում, Փարիզի գիտութեանց

Ճեմարանի մէջ, Վինեօնը ահագին ժամանակ դորհադրեց կեդ-
ծիք լինելու հնարաւորութեան մասին ենթադրութիւնները՝
հերքելու համար: Եւ արդարեւ կտաւի վրայի նկարն այդպէս
կեղծելու համար նկարիչը պիտի դիտենար բացի նկարչութիւ-
նից ու տեխնիկայից, մարդակազմութիւն, բնախօսութիւն, պիտի-
լինէր կենսաբան, յանդուգն ռէպրիստ, և վերջապէս պիտի հա-
մարձակուէր աշխարհի մեղքերի համար մեծ նահատակի մար-
մինը նկարել մերկ և ծածկել սպիներով ու խոցերով:

Ակնյայտնի է, որ այս ամենը ենթադրելի դժուար՝ աւելի
ուղիղը՝ անկարելի է:

Այսպէս է Վինեօնի—դիտնական հետազոտութիւնների
արդիւնքները, որ ահագին դյուրոց է հանել Ֆրանսիայի մէջ:

Մի քանիսը հետազոտելու բուն փաստը համարում են
մի տեսակ յանցանք, բայց մեծամասնութիւնը ապշած է, թէ
այս դիտնական հետազոտութեան մէջ ինչպէս ներդաշնակօրէն
միացած են հաւատը և բանականութիւնը ճիշդ դիտութեան
բանաստեղծական աւանդութեան հետ:

Թարգմ. ՀՐԱՆՑ ՄԵԼԵԱՆ.